

2021-09-03

Dnr Komm2021/00609/S 1985:A

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende betänkandet Börja med barnen!
En sammanhållen god och nära vård för barn och unga
(SOU 2021:34)

(dnr S2021/04102)

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) har i uppdrag att belysa medicinsk-etiska frågor ur ett övergripande samhällsperspektiv. Smer kommenterar endast de förslag som är av särskild vikt utifrån detta perspektiv.

Sammanfattning

Smer tillstyrker utredningens förslag.

Smer bedömer att förslagen, om de tillämpas fullt ut, kan bidra positivt till vården av barn och unga, vilket i förlängningen får positiva effekter för individernas hälsa även som vuxna. Smer delar utredningens bedömning att förslagen inte har någon negativ inverkan på skyddet för barns och ungas personliga integritet.

Allmänt

Det finns ett stort behov av att stärka barns och ungas psykiska hälsa. Utredningen föreslår att Socialstyrelsen i samråd med flera myndigheter och organisationer tar fram ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga som sedan ska implementeras i hälso- och sjukvården. Programmet syftar till att barns och ungas hälsa och utveckling följs upp och stötts kontinuerligt under hela uppväxten, från graviditet till vuxen ålder. Genom tillämpningen av ett nationellt hälsovårdsprogram avser man att uppnå en likvärdig vård av god kvalitet till barn och unga över hela landet.

Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet föreslås få en central roll och ge möjlighet till såväl tidiga och samordnade insatser som fördjupade

insatser inom övrig vård och omsorg. En bestämmelse om att det hälsofrämjande arbetet ska förtydligas föreslås införas i hälso- och sjukvårdslagen.

Utredningen föreslår vidare att lagstiftningen kring fast vårdkontakt till barn och unga skärps samt att ett tydligt krav på samverkan mellan regionen och huvudmän inom skolväsendet införs.

Smer ställer sig bakom förslagen i betänkandet, vilka syftar till att bana väg för en hälsoreform för barn och unga i Sverige. Avsikten med förslagen är att de ska bidra till att minska fragmentiseringen och glappen mellan olika delar i hälso- och sjukvårdens organisation. Smer anser att förslagen, om de tillämpas fullt ut, kan bidra till en effekt i den riktningen. Smer anser att det är särskilt viktigt med såväl förebyggande som tidiga insatser till barn och unga i syfte att fånga upp och behandla sjukdomar och symptom på ett tidigt stadium. Genom att tidigt förebygga och behandla sjukdom kan mycket onödigt lidande undvikas, såväl för barnet eller ungdomen som för anhöriga och andra som finns runt barnet. Det finns vidare omfattande underlag som visar att ohälsa hos barn och unga påverkar resultaten i skola och utbildning, vilket är visat få negativa effekter på sikt för individens hälsa, utbildningsnivå, ekonomi och livskvalitet. Behoven av åtgärder har, som utredningen beskriver, funnits länge och det är därför angeläget att en positiv förändring av vården till barn och unga kan genomföras så snart som möjligt. Även mot bakgrund av de uppgifter som framkommit om pandemins effekter på barns och ungas hälsa är det viktigt att ett sådant arbete inte dröjer.

Kommentar gällande avsnittet Konsekvenser för den personliga integriteten (8.12)

Utredningen har i sitt arbete genomgående beaktat integritetsaspekter och drar slutsatsen att dess författningsförslag inte innebär några inskränkningar i skyddet för den personliga integriteten. Tvärtom, anser utredningen, främjas patientens förutsättningar till delaktighet i sin vård och att ta tillvara sina möjligheter och rättigheter, vilket bland annat är positivt ur ett integritetsperspektiv. Utredningen bedömer även att förslagen leder till bättre förutsättningar för en god hälsa hos barn och unga, vilket också på längre sikt kan innebära ett minskat behov av vårdinsatser och vårdkontakter samt minskad vårdokumentation och därmed en minskad behandling av personuppgifter. Utredningen aviserar att den kommer genomföra en fördjupad analys rörande den personliga integriteten i sitt slutbetänkande, där utredningens uppdrag om informationsöverföring och uppföljning ska redovisas.

Smer delar utredningens bedömning av förslagets konsekvenser ur ett integritetsperspektiv och ser inte någon risk att de medför negativa följder för skyddet för barns och ungas personliga integritet.

Remissvaret beslutades vid ordinarie sammanträde den 3 september 2021.

I beslutet har deltagit Michael Anefur, Åsa Gyberg-Karlsson, Ulrika Jørgensen, Dag Larsson, Sofia Nilsson och Anton Nordqvist, samtliga ledamöter i rådet.

I beredningen av ärendet deltog även Göran Collste, Titti Mattsson, Kerstin Nilsson, Olle Olsson, Bengt Rönngren, Marie Steen, Nils-Eric Sahlin och Mikael Sandlund, samtliga sakkunniga i rådet. Ulrika Axelsson Jonsson, utredningssekreterare, har varit föredragande.

För rådet,

Åsa Gyberg-Karlsson

Ledamot i Statens medicinskt-etiska råd